

žádné úvahy, žádné důvody a (nehledě k odvolání se na ony nálezy civilního soudu) žádná zjištění. Kromě toho jest poukázati k tomu, že se ona usnesení o pořádkovém trestu Ck 18/27 a Ck I 92/28 vůbec nevztahují na obvinění uvedená ve výroku rozsudku pod č. 2 a) a b), takže ohledně těchto bodů rozsudkového výroku neobsahuje odůvodnění rozsudku vůbec žádných důvodů, pomíjejíc je naprostým mlčením. Rozsudek odvolacího soudu spokojuje se s pouhým poukazem na »správné, stavu věci a zákonu odpovídající důvody prvního soudu«. Trpí tedy odvolací rozsudek týmiž vadami, jež byly shora vytknuty rozsudku soudu první stolice, a je nedostatek důvodů tím nápadnější, an obžalovaný v odvolání na vadnost prvního rozsudku v oněch směrech poukazoval. Oba rozsudky tedy vycházejí z nesprávného právního pojetí otázky viny při přestupku urážky na cti podle § 488 tr. zák. a nevyhovují předpisu § 270 čís. 5 tr. ř., jsouce stíženy důvodem zmatečnosti podle § 281 čís. 5 tr. ř. Bylo proto zmateční stížnosti, podané generální prokuraturou podle §§ 33 a 479 tr. ř. na záštitu zákona, podle § 292 tr. ř. vyhověti a uznati jak se stalo.

Čís. 3992.

Veřejnými úřady ve smyslu trestního zákona vůbec a podle čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 zvlášť jsou jen úřady státní a obecní.

Okresní nemocenská pojišťovna není veřejným úřadem; jest však zákonem uznanou korporací ve smyslu §§ 78 a 492 tr. zák.

Pojem veřejného úřadu ve smyslu čl. V. zák. čís. 8/1863 nelze stotožňovati s úřednictvem tohoto úřadu; tak jako při urážce hromadných osob ve smyslu § 492 tr. zák. jest i tu zjistiti zvláštní okolnosti, poukazující k tomu, že útok na jednotlivce jest objektivně a subjektivně i útokem na celek a naopak.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1930, Zm II 198/30).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu trestního v Brně ze dne 7. května 1929, jakož i potvrzujícím jej rozsudkem krajského soudu trestního v Brně jako soudu odvolacího ze dne 10. října 1929, pokud byl jimi obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 488 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, spáchaným na Okresní nemocenské pojišťovně jakožto veřejném úřadě, byl porušen zákon v ustanovení čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863; tento výrok rozsudků obou stolic se zrušuje, v důsledku toho zrušuje se i výrok o trestu obžalovaného a výroky s ním související, a spisy se postupují okresnímu soudu trestnímu v Brně, by dále jednal

o soukromé obžalobě, podané na obžalovaného pro urážku na cti úředníky Okresní nemocenské pojišťovny v P., a by při tom dbal i pravoplatného odsouzení obžalovaného pro přestupek proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, spáchaný jím na zemské politické správě v Brně.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu trestního v Brně ze dne 7. května 1929 byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 488 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, spáchaným tím, že dne 10. října 1928 v B. a dne 14. prosince 1928 v P. v podání na zemskou správu politickou v Brně a v podání na okresní soud v Prostějově sdělením smyšlených nebo převrácených skutečností úřednictvo okresní nemocenské pojišťovny v P., tedy veřejný úřad krivě vinil z určitého nepočetného činu, totiž z podvodných manipulací a ze snahy hmotně ho poškoditi. Odvolání obžalovaného z tohoto rozsudku bylo rozsudkem krajského soudu trestního v Brně jako soudu odvolacího ze dne 10. října 1929 co do výroku o vině zamítnuto jako neodůvodněné; jeho důvody poukazují v tom ohledu prostě na rozhodovací důvody prvního soudce, které jsou v nich označeny jako správné a odpovídající i stavu věci, i zákonu. Tím i oním rozsudkem byl porušen zákon v ustanovení čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, jednak tím, že mylně stotožňují pojem »veřejného úřadu« s úřednictvem tohoto úřadu, jednak, pokud v nich došel výrazu názor, že okresní nemocenská pojišťovna je veřejným úřadem podle onoho zákonného ustanovení. Jest podotknouti, že ani ten ani onen rozsudek nenastiňuje právní úvahy, jimiž soudy dospěly k řečenému názoru, který patrně, ač neprávem, považovaly za samozřejmý a právně nepochybný. Otázka, o niž jde ve směru prvním, nevztahuje se jen na úřady, nýbrž může se vyskytovat i u jiných hromadných osob (kolektivit), které podle zvláštního ustanovení zákona (§ 492 tr. zák.) mohou býti předmětem urážky, najmě u rodin, u spolků i u jiných korporací. Ale právě ustanovení § 492 tr. zák. ukazuje, že čest kolektivity a čest jedinců v ní sdružených jsou dvěma podstatně různými právními statky a že tudíž nelze útok na jeden z nich prohlašovati beze všeho za napadení druhého. Je sice pravda, že vážnost kolektivity — tak jako může býti poškozena nečestnými činy svých členů, — může trpěti i tím, že její členové jsou z-takových činů obviněni. Ale to ještě nestačí k tomu, by útok na čest členů kolektivity byl beze všeho prohlášen za útok na kolektivitu samu. Vždyť může vážnost hromadné osoby utrpěti již tím, že i jen jediný její člen jest obviněn z činu zavržení hodného, takže by se došlo touto cestou důsledně k závěru, že každý útok na čest člena určité kolektivity lze stíhati jako urážku celku, tedy k závěru, jehož neudržitelnost netřeba zvláště odůvodňovati. Je zřejmé, že tu musejí býti zvláštní okolnosti poukazující na to, že útok na jednotlivce je objektivně a subjektivně i útokem na celek nebo naopak (srov. rozh. čís. 610, 1853, 3622 sb. rak.

n. s. a rozh. čsl. nejv. s. sb. n. s. čís. 2396). Z toho plyne, že rozsudky nižších soudů po právní stránce pochybily, pokud bez jakýchkoliv úvah v tomto směru postavily útok na čest úřednictva okresní nemocenské pojišťovny na roveň urážce samé pojišťovny jako veřejného úřadu, nezjistivše zvláštní okolnosti, jež by v souzeném případě odůvodňovaly tento závěr. Touto stránkou věci netřeba se však dále obíratí proto, že okresní nemocenské pojišťovně nelze vůbec přiznati vlastnost veřejného úřadu ve smyslu tu v úvahu přicházejícím.

Pojem »veřejného úřadu« není vymezen ani v obecném zákoně trestním, ani ve zvláštních trestních zákonech, v nichž se porůznu vyskytuje, najmě ani v čl. V. citovaného zákona. Naproti tomu vede řada ustanovení obecného trestního zákona byt' nepřímou zároveň však nezbytně k výkladu řečeného pojmu, s nímž názor, vyslovený v rozsudcích obou stolic, nelze uvésti v soulad. Významnými jsou v tom ohledu již ustanovení §§ 65, 76 a 309 tr. zák., v nichž je vesměs řeč o soudech nebo o jiných veřejných úřadech, jakož i předpis § 78 tr. zák., podle něhož jsou zákonné ochrany účastná kromě korporací zákonně uznaných jen taková shromáždění, jež se konají za spolupůsobení nebo pod dozorem veřejného úřadu. Zvlášť závažným je však ustanovení § 300 tr. zák., podle něhož se dopouští přečinu pobuřování najmě i ten, kdo popuzuje jiné k nenávisti k úřadům státním neb obecním (nebo k jednotlivým orgánům vlády), co se týče vedení jejich úřadu, a je nepochybné, že i, pokud je v témž § řeč o »nařízeních nebo rozhodnutích úředních« a o »úřadech«, jsou tím míněny rovněž jen úřady státní neb obecní. Nejinak je tomu v ustanovení § 315 tr. zák., podle něhož zakládá činnost tam blíže naznačená přestupek především, pokud byla předsevzata ohledně patentů, nařízení a pečeti úřadů státních neb obecních, takže lze zcela bezpečně za to míti, že i, pokud se téže zákonné ochrany dostává podle téhož předpisu i listinám podepsaným od vrchnosti a čin se tresce podle jeho druhé sazby přísněji, byl-li tu úmysl potupiti úřad, vztahují se oba tyto pojmy opět jen na úřady státní neb obecní. Posléze i za přestupek podle § 320 e) tr. zák. jest trestati toho, kdo úřad policejní nebo jiný úřad státní neb obecní... ošálí takovým způsobem, že tím může býti veřejný dozor uveden v omyl. Bez významu není ostatně ani druhý odstavec § 68 tr. zák., vykládající blíže pojem »vrchnosti« podle jeho odstavce prvního v ten rozum, že jí jest kromě soudce a osoby vrchnostenské zejména úředník, vyslanec, zřízenec nebo služebník úřadu státního neb obecního, stráž civilní, finanční nebo vojenská, jakož i četník, kdežto dalším tamtéž vypočteným orgánům přiznává se zákonná ochrana vrchnostenských osob jen za určitých předpokladů, byly-li totiž buď příslušným zeměpanským úřadem vzaty do přísahy nebo pokud vykonávají vrchnostenský rozkaz. Jest proto trvati na právním názoru, vysloveném opětně a důsledně i v rozhodnutích býv. nejv. soudu víd. (č. 178, 4273, 4334) i nejv. soudu čsl. (č. 416, 1674 sb. n. s.), že veřejnými úřady ve smyslu trestního zákona vůbec a podle čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 zvlášť je rozuměti jen úřady státní a obecní, jež, jsouce na venek vybaveny mocí rozhodovací a nařizovací, jsou trvale

zřízeny, by plnily v okruhu místní a věcné příslušnosti úkoly veřejné (státní) správy. Je na bledni, že s tohoto právního hlediska okresní nemocenské pojišťovny veřejnými úřady nejsou ani jimi býti nemohou již proto, že nejsou úřady ani státními ani obecními. Jde tu o zařízení, jimž sice náleží pro důležitost oboru jejich působnosti jistý význam veřejnoprávní, jež však proto ještě nejsou veřejnými úřady, nýbrž jen zákonně uznanými korporacemi podle §§ 78 a 492 tr. zák. (Rozh. č. 2478 sb. n. s.). Zásadně téhož názoru jsou i autoři, kteří se zabývali řešením oné právní otázky (viz stať »Korporace veřejnoprávní« v XVI. sešitě II. svazku »Slovníku veřejného práva československého« str. 370, a spis Doc. Dra Matějky »Pojem veřejnoprávní korporace«, jakož i literaturu uvedenou v obou spisech). Instituce veřejného pojišťování, mezi něž náležejí podle obou spisů nájmě i nemocenské pojišťovny podle §§ 23 a násl. zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 Sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 8. listopadu 1928, čís. 184 Sb. z. a n., jsou v nich označeny jako veřejnoprávní právnické osoby, spočívající na zásadě zájmové samosprávy, nadané arcí (str. 107 spisu Matějky) i vrchnostenskou právomocí, zahrnující v sobě právo k vydávání individuálních správních aktů i právo autonomie, a jako zařízení, která mají (str. 83 téhož spisu) sice jakožto veřejnoprávní korporace své úřady, samy však úřadem nejsou, leč by byly samy nebo některé jejich orgány pověřeny jiným subjektem (státem, vyšší veřejnoprávní korporací) obstarávati jako jeho orgány jeho záležitosti. Na str. 104 praví se však výslovně, že stát, rozšiřuje tu činnost veřejné správy na nové obory, mohl arcí svěřiti její provedení vlastním orgánům, že však to z mnoha důvodů, politických, národohospodářských, finančních a j. neučinil, nýbrž vytvořil za tím účelem ony veřejnoprávní právnické osoby, spočívající na principu zájmové samosprávy. Jest podotknouti, že trestní řízení v souzené věci bylo původně zahájeno k soukromé obžalobě, podané na obžalovaného pro urážku na cti úředníky okresní nemocenské pojišťovny v P., že však o jejich obžalobě nebylo dále jednáno, když státní zastupitelství dne 29. prosince 1928 a znovu dne 22. února 1929 navrhlo, by bylo proti obžalovanému pro týž čin zakročeno ve směru onoho veřejnožalobního přestupku.

Čís. 3993.

Právní účinek podle § 1 odst. 2 zák. o podmíněném odsouzení nastává již osvědčením se odsouzeného, nikoliv teprve výrokem soudu o tom.

§ 2 odst. 1 zákona o podmíněném odsouzení má na mysli jen případy, v nichž trestný čin, pro nějž je vinník znova souzen, byl spáchán po vynesení předchozího rozsudku, nikoliv případy, v nichž byl trestný čin, tvořící podklad druhého rozsudku, spáchán již před vynesemím předchozího rozsudku.

Výkon trestu lze z důvodu § 6 čís. 1 zák. o podmíněném odsouzení naříditi jen, objevila-li se překážka tam uvedená dříve, než nastal právní účinek podle § 1 odst. 2 zákona, nejpozději do konce zkušební doby.